

VU Research Portal

Attachment among Institutionalized Adolescents

Zegers, M.A.M.

2007

document version

Publisher's PDF, also known as Version of record

[Link to publication in VU Research Portal](#)

citation for published version (APA)

Zegers, M. A. M. (2007). *Attachment among Institutionalized Adolescents: Mental Representations, Therapeutic Relationships and Problem Behavior*. [PhD-Thesis – Research external, graduation internal, Vrije Universiteit Amsterdam].

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal ?

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

E-mail address:

vuresearchportal.ub@vu.nl

Samenvatting

(Summary in Dutch)

**[Samenvatting Proefschrift M.A.M. Zegers, Gehechtheid bij Jongeren in
een Justitiële Behandelinrichting]**

Gehechtheid bij Jongeren in een Justitiële Behandelinrichting: Mentale Representaties, Therapeutische Relaties en Probleemgedrag

Jongeren met ernstig verstoord gedrag worden pas geplaatst in een justitiële behandelinrichting als een kinderrechter beslist dat er geen andere mogelijkheden meer zijn om deze jongeren en hun familie te helpen. Meestal hebben deze jongeren dan al meerdere plaatsingen bij pleegouders, in crisiscentra of andere instellingen achter de rug (Boendermaker, 1999). Niet alleen vanwege deze instabiliteit, maar ook vanwege hun problematische gezinsachtergrond hebben velen van hen geen veilige gehechtheidsrelaties kunnen opbouwen. Om de invloed van vroege relaties op de latere ontwikkeling te begrijpen, hebben gehechtheidstheoretici voorgesteld om te kijken naar de mentale representaties, ook wel interne werkmodellen genoemd, van vroegere gehechtheidservaringen (Bowlby, 1984). In het onderzoek voor dit proefschrift werden gehechtheidsrepresentaties onderzocht van jongeren die werden opgenomen in een justitiële behandelinrichting, evenals de gehechtheidsrepresentaties van hun groepsleiding. De jongeren werden daarna gevolgd tijdens hun verblijf in de inrichting. De therapeutische relaties tussen de jongeren en hun groepsleiding en het probleemgedrag dat de jongeren vertoonden werden bestudeerd. Vervolgens werd geanalyseerd wat het verband was tussen deze gehechtheidsrepresentaties, de therapeutische relaties en het probleemgedrag.

Het onderzoek¹ vond plaats in de instelling “Ottho Gerhard Heldring” (OG Heldring) te Zetten. Dit is één van de elf justitiële behandelinrichtingen voor jongeren die Nederland kent. De jongeren wonen in leefgroepen en elke leefgroep heeft een eigen team van groepsleiders en een gedragswetenschapper die de behandeling coördineert. Het onderzoek richtte zich vooral op de relatie tussen de jongeren en de specifieke mentor. Binnen de behandelinrichting was aan elke jongere één van de groepsleiders als mentor toegewezen. De mentor was verantwoordelijk voor het observeren van de jongere en het coördineren van de communicatie tussen de jongere, de behandelstaf, instanties en ouders. Wekelijks vond een gesprek tussen jongere en mentor plaats.

¹ Het onderzoeksteam bestond uit Carlo Schuengel en Marinus van IJzendoorn (projectleiding), Monique Zegers (onderzoeker), Julichska Venmans (directeur OG Heldring), Hans Jansma (bestuur OG Heldring, afdeling Jeugdstudies, Universiteit Utrecht), en Coen Metze (behandelcoördinator OG Heldring).

Gehechtheidsrepresentaties

Op basis van de gehechtheidstheorie wordt verwacht dat de kwaliteit van therapeutische relaties mede wordt bepaald door de mentale representatie van vroegere gehechtheidservaringen van beide partners in die relatie. Gehechtheidsrepresentaties kunnen worden gedefinieerd als bewuste en/of onbewuste regels om informatie over gehechtheidgerelateerde ervaringen, gevoelens en gedachten te organiseren. Ook bepaalt de gehechtheidsrepresentatie in hoeverre er toegang is tot die informatie, of dat deze informatie juist wordt geblokkeerd (Main, Kaplan, & Cassidy, 1985). De gehechtheidsrepresentaties komen tot uiting in de manier waarop iemand spreekt over zijn gehechtheidsverleden en kleuren de verwachtingen en gedragingen richting andere mensen.

Gehechtheidsrepresentaties worden geclassificeerd in een autonome ('veilige') en in drie niet-autonome ('onveilige') categorieën met behulp van het Gehechtheidsbiografisch Interview (Adult Attachment Interview; George, Kaplan, & Main, 1984/1996) en het bijbehorende codeersysteem (Main & Goldwyn, 1985/1998). Kenmerkend voor een persoon met een autonome gehechtheidsrepresentatie is een coherente spreekstijl wanneer over gehechtheidservaringen wordt gepraat. Iemand met een coherente spreekstijl spreekt open en redelijk objectief over ervaringen met de ouders uit de kindertijd, ook als dit negatieve ervaringen waren. De invloed van ervaringen uit de kindertijd op de huidige persoonlijkheid wordt erkend. Iemand met een niet-autonome gehechtheidsrepresentatie kan geclassificeerd worden als gereserveerd, gepreoccupeerd of gedesorganiseerd.

Een gereserveerde gehechtheidsrepresentatie kenmerkt zich door een deactiverende spreekstijl met betrekking tot mogelijk pijnlijke herinneringen, of met weinig herinneringen aan de kindertijd. Ook kan het zijn dat iemand met een gereserveerde gehechtheidsrepresentatie een ouder of beide ouders idealiseert of nauwelijks invloed van gehechtheid of gehechtheidsfiguren erkent. Als er al negatieve ervaringen naar voren worden gebracht, geeft deze persoon aan dat deze ervaringen geen negatieve invloed hebben gehad.

De spreekstijl van iemand met een gepreoccupeerde gehechtheidsrepresentatie die over de ervaringen met ouders in de vroege jeugd praat, is boos, verward of vaag. Iemand met een dergelijke classificatie wordt vaak nog geheel in beslag genomen door de vroegere gehechtheidservaringen met ouders.

Onafhankelijk van classificatie in autonome, gereserveerde, en gepreoccupeerde gehechtheidsrepresentatie wordt het interview geclassificeerd met betrekking tot onverwerkt verlies of onverwerkte traumatische ervaringen met mishandeling en misbruik. Van onverwerkt verlies of trauma is sprake bij een opvallende, gedesorïënteerde spreekstijl op het

moment dat iemand spreekt over dat verlies of trauma. De manier van spreken of redeneren is dan gedesorganiseerd of er worden extreme reacties beschreven die verband houden met het verlies of trauma.

Therapeutische relaties in gehechtheidstheoretisch perspectief

In dit proefschrift werd het verband tussen de gehechtheidsrepresentaties en de kwaliteit van therapeutische relaties onderzocht, waarbij we ons vooral richtten op de relatie tussen de jongere en de mentor. Om deze specifieke relatie te kunnen bestuderen vanuit het perspectief van de gehechtheidstheorie werd eerst een vragenlijst ontwikkeld. Deze vragenlijst had als doel het interne werkmodel van specifieke relaties te onderzoeken, in plaats van de meer gegeneraliseerde representatie van gehechtheid. Voor interne werkmodellen van specifieke relaties zijn door Kobak en Hazan (1991) twee gerelateerde dimensies aangetoond: de verwachtingen ten aanzien van de *beschikbaarheid* van een gehechtheidsfiguur als veilige basis en de verwachtingen ten aanzien van het *gebruikmaken* van deze veilige basis. Op basis van deze dimensies ontwikkelden we een vragenlijst (PARA) met twee subschalen: psychologische beschikbaarheid van en beroep doen op een volwassene. De vragenlijst kan worden ingevuld vanuit het perspectief van meerdere informanten: de jongere, een ouder of een mentor. In Hoofdstuk 2 van dit proefschrift zijn de achtergrond en de ontwikkeling van de PARA beschreven en werden drie psychometrische studies uitgevoerd om de vragenlijst te valideren. Er werd gebruik gemaakt van de gegevens uit steekproeven van normale jongeren met hun ouders en klassenmentoren en van de jongeren in de behandelinstelling en hun mentoren. De vragenlijst bleek in staat de antwoorden van jongeren over hun vaders en moeders te onderscheiden. Verder bleken de antwoorden op de PARA vragenlijst samen te hangen met antwoorden op een bestaande Acceptatie-Afwijzingsvragenlijst (Rohner, 1990). De belangrijkste bevinding in Hoofdstuk 2 was dat de interne werkmodellen van specifieke relaties (PARA) samen bleken te hangen met het daadwerkelijke gedrag dat jongeren en hun mentoren lieten zien in een gedragsobservatie. Mentoren die meer ondersteunend en minder afwijzend waren in interactie met de jongeren, werden door de jongeren ervaren als meer psychologisch beschikbaar en van deze mentoren werd vaker gebruik gemaakt als veilige haven. In een dergelijke relatie met de mentor lieten ook de jongeren relatief meer ondersteunend gedrag en minder afwijzing zien. De resultaten vormden een voldoende basis om deze interne werkmodellen verder te onderzoeken met betrekking tot de specifieke relaties tussen jongeren en hun mentoren in de behandelinstelling, hun achterliggende gehechtheidsrepresentaties, en de gedragssuitkomsten van de jongeren.

Gehechtheidsrepresentaties en therapeutische relaties

In Hoofdstuk 3 rapporteerden we de gehechtheidsrepresentaties van jongeren en hun mentoren (gehechtheidsbiografisch interview) en onderzochten we of deze gehechtheidsrepresentaties verband hielden met de interne werkmodellen die jongeren en mentoren hebben over hun specifieke mentor-jongere relatie (PARA vragenlijst). Allereerst bleken de gehechtheidsrepresentaties van de jongeren in de behandelinstelling zeer onveilig en divers, in vergelijking met een niet-klinische normgroep. Slechts 7% van de jongeren bleek een autonome gehechtheidsrepresentatie te hebben. Verder had 44% van de jongeren een gereserveerde gehechtheidsrepresentatie, 19% een gepreoccupeerde gehechtheidsrepresentatie en 30% een gedesorganiseerde (onverwerkt of ‘cannot classify’) gehechtheidsrepresentatie. Deze verdeling van classificaties (weinig autonome en een diversiteit aan niet-autonome representaties) komt overeen met bevindingen voor jongeren in soortgelijke instellingen in Duitsland (Schleiffer & Müller, 2003) en Groot-Brittannië (Wallis & Steele, 2001). De gehechtheidsrepresentaties van de mentoren bleken vergelijkbaar met die van de normale populatie volwassenen (Van IJzendoorn & Bakermans-Kranenburg, 1996): 55% van de mentoren had een autonome gehechtheidsrepresentatie, 12% een gereserveerde, 15% een gepreoccupeerde en 18% een gedesorganiseerde gehechtheidsrepresentatie.

Het type gehechtheidsrepresentatie van jongeren of mentoren bleek geen verband te houden met de interne werkmodellen die jongeren en mentoren van hun relatie hebben na drie maanden behandeling. Ook als de mate van coherentie van het gehechtheidsbiografisch interview, een 9-punts beoordelingsschaal die bepalend is voor de classificatie autonoom/niet-autonoom, werd gebruikt als voorspeller, bleek er geen korte termijn samenhang. De gehechtheidsrepresentaties voorspelden echter wél veranderingen in de mentor-jongere relatie tussen 3 en 10 maanden behandeling. Jongeren met een meer coherente gehechtheidsrepresentatie deden na verloop van tijd in toenemende mate een beroep op de mentor en werden minder vermijdend in het contact met groepsleiding. Daarnaast lieten mentoren met een hoog coherente gehechtheidsrepresentatie een toename zien in psychologische beschikbaarheid, terwijl mentoren met een laag coherente gehechtheidsrepresentatie juist minder beschikbaar werden. In Hoofdstuk 3 onderzochten we verder of de combinatie van bepaalde gehechtheidsrepresentaties van jongeren en hun mentoren samenhang met hun relatie. Het bleek dat jongeren met een gepreoccupeerde gehechtheidsrepresentatie die een mentor met een hoog coherente gehechtheidsrepresentatie hadden, door hun mentor als minder vijandig gezien werden dan jongeren met een

gepreoccupeerde gehechtheidsrepresentatie die een mentor hadden met een laag coherente gehechtheidsrepresentatie. Voor jongeren met een gereserveerde gehechtheidsrepresentatie maakte de gehechtheidsrepresentatie van de mentoren niet dit verschil in de mate van vijandigheid. De bevindingen van Hoofdstuk 3 suggereren dat het therapeutische proces voor jongeren in een justitiële jeugdinrichting wordt voorspeld door de representaties die jongeren hebben van hun vroegere gehechtheidservaringen. Daarnaast lijkt ook de gehechtheidsrepresentatie van de mentor, en de combinatie van jongere- en mentorrepresentaties, na verloop van tijd voorspellend voor de kwaliteit van de therapeutische relatie.

Uit het onderzoek in Hoofdstuk 3 volgen enkele implicaties voor de verdere ontwikkeling van methodieken voor behandeling binnen jeugdinrichtingen zoals de OG Heldringstichting. De mate van coherentie en het type gehechtheidsrepresentatie van zowel jongeren als groepsleiding lijken een belangrijke determinant van de therapeutische relatie, en beïnvloeden daarmee deze niet-specifieke werkzame factor binnen behandeling.

Enerzijds zou het vanuit de gehechtheidstheorie aan te bevelen zijn dat elke jongere kan beschikken over een stabiele en responsieve hulpverlener die als veilige haven of veilige basis kan dienen tijdens het behandelproces. Een dergelijke relatie zou als een correctieve ervaring kunnen werken, waardoor jongeren mogelijk worden uitgedaagd om hun onveilige gehechtheidsrepresentaties te herzien. Anderzijds, hoewel kansrijk, lijken zulke interventies jongeren in een justitiële behandelinrichting in een kwetsbare positie te brengen. Opgebouwde relaties die niet veilig zijn, kunnen bijvoorbeeld een negatieve uitwerking hebben. Een ander gevaar is de instabiliteit van relaties door personeelwisselingen en het overgeplaatst worden van jongeren (gefaseerde behandeling). Daarnaast kan het erg uitputtend zijn voor de groepsleiders om in te zetten op de ontwikkeling van gehechtheidsrelaties, in het bijzonder voor mentoren die zelf geen autonome gehechtheidsrepresentatie hebben.

De resultaten wijzen echter uit dat ook zonder het gericht stimuleren van gehechtheid, een deel van de jongeren na verloop van tijd sterker gaat vertrouwen op hun mentor als veilige haven. In plaats van het stimuleren van gehechtheidsrelaties tussen jongeren en hulpverleners op zich, zou de kwaliteit van die relaties verbeterd kunnen worden door aandacht te besteden binnen training en opleiding van groepsleiding aan de onderliggende gehechtheidsprocessen in de behandeling van jongeren, zoals dat bijvoorbeeld ook gebeurt bij de begeleiding van pleegouders (Dozier, Highley, Albus, & Nutter, 2002). Omdat we vonden dat ook de eigen gehechtheidsrepresentatie van de mentor een rol speelt in het behandelproces, is het van belang dat groepsleiders herkennen wanneer de neiging bestaat op

de jongeren te reageren op een manier die door deze persoonlijke achtergrond wordt geleid. Voor de OG Heldring hebben we specifieke behandelprotocollen ontwikkeld die rekening houden met de gehechtheidsstrategieën van jongeren en groepsleiding (zie Schuengel, Venmans, Van IJzendoorn, & Zegers, 2006).

Gehechtheidsrepresentaties en gedragsproblemen

Het behandelproces wordt ook beïnvloed door de gedragsproblemen waarmee jongeren in een justitiële behandelinrichting kampen. In Hoofdstuk 4 van deze dissertatie werd bestudeerd of de gehechtheidsrepresentaties van de jongeren de ernst van verschillende typen probleemgedrag in de eerste drie maanden van de behandeling konden voorspellen. In eerder onderzoek werden verbanden gevonden tussen de gedragsproblemen van jongeren en hun gehechtheidsrepresentaties, hoewel de gevonden effecten niet altijd in dezelfde richting waren. In deze dissertatie bestudeerden we probleemgedrag middels door mentoren gerapporteerd internaliserend en externaliserend probleemgedrag, maar ook via officiële meldingen binnen de inrichting van delinquentie, weglloopgedrag, regelovertredingen en geweld tegen personeel. Het bleek dat jongeren met gepreoccupeerde gehechtheidsrepresentaties het vaakst door de instelling werden geregistreerd voor weglloopgedrag en regelovertredingen en dat zij meer externaliserend gedrag vertoonden volgens mentorrapportages dan jongeren met andere gehechtheidsrepresentaties. Jongeren met een gedesorganiseerde gehechtheidsrepresentatie vertoonden het minst vaak geweld tegen personeel, terwijl jongeren met gereserveerde en autonome gehechtheidsrepresentaties dit geweld juist het vaakst lieten zien. Om de link tussen gehechtheidsrepresentaties en probleemgedrag voor jongeren in de justitiële behandelinrichting te kunnen verklaren, gebruikten we de ideeën van Main (1990) en het daaraan gerelateerde model van Kobak, Cole, Fleming, Ferenz-Gillies en Gamble (1993). In dit model (zie Hoofdstuk 6) worden gedragsstrategieën uitgewerkt die kenmerkend zijn voor jongeren met verschillende gehechtheidsrepresentaties, en die tot uiting kunnen komen op momenten dat jongeren stress of emotionele onveiligheid ervaren. Dit model kan worden aangepast naar de situatie van jongeren in een justitiële jeugdinrichting, die op het moment van de opname immers niet meteen beschikken over gehechtheidsfiguren in hun directe nabijheid. Daarnaast worden deze jongeren beperkt doordat ze veelal onveilige gehechtheidsrepresentaties hebben, waardoor zij moeilijker in staat zijn de discrepantie op te heffen tussen de afwezigheid van geschikte gehechtheidsfiguren en de behoefte daaraan. Als gevolg van deze voortdurende discrepantie zullen zij op basis van hun interne werkmodel alternatieve strategieën hanteren. Het

probleemgedrag van jongeren met niet-autonome gehechtheidsrepresentaties kan aan de hand van dit model mede worden geïnterpreteerd binnen de context van de therapeutische relatie. Deze gedachtegang vormde een belangrijk uitgangspunt bij de voor de OG Heldring ontwikkelde behandelprotocollen (Schuengel et al., 2006).

Gehechtheidsrepresentaties, therapeutische relaties en (verandering van) probleemgedrag

In Hoofdstuk 5 werd geëxploreerd of ook de verandering van probleemgedrag over tijd kon worden voorspeld door de gehechtheidsrepresentaties van de jongeren. Sterke effecten bleken er niet te zijn. De geringere omvang van de onderzoeksgroep beperkte de power van de analyses. Daarnaast werd in Hoofdstuk 5 onderzocht of het probleemgedrag, of de verandering van probleemgedrag, voorspeld kon worden door de relatie die de jongeren met de groepsleiding of specifieke mentor hadden. Het bleek dat jongeren die meer steun van hun groepsleiding ervoeren, minder delinquent gedrag vertoonden. De kwaliteit van de specifieke mentor-jongere relatie bleek geen voorspeller voor een bepaalde type of de mate van probleemgedrag of voor verandering daarvan. In Hoofdstuk 5 werd ook exploratief bekeken of de gehechtheidsrepresentaties van de jongeren in combinatie met de kwaliteit van de relatie die zij met hun behandelaars hadden, samenhangen met de soort of mate van probleemgedrag dat de jongeren tijdens hun verblijf vertoonden. Het bleek dat jongeren met een relatief onveilige gehechtheidsrepresentatie die weinig steun van hun groepsleiding ervoeren op termijn een toename in wegloupgedrag lieten zien, terwijl er geen sprake was van een toename van wegloupgedrag bij andere groepen jongeren. We speculeerden hier dat ondersteunende relaties met volwassenen wellicht kunnen compenseren voor een onveilige gehechtheidsrepresentatie. Een opvallende bevinding in Hoofdstuk 5 bleef echter dat de kwaliteit van de relatie die de jongeren met hun specifieke mentor hadden, niet voorspellend was voor probleemgedrag of de verandering van probleemgedrag over tijd. Door uitval van jongeren na verloop van tijd was ook hier de onderzoeksgroep te klein om subtiele effecten te kunnen vinden.

Conclusie

De bevindingen van dit proefschrift vestigen er de aandacht op dat bij behandeling binnen justitiële behandelinrichtingen voor jongeren gehechtheidsstrategieën van jongeren en gehechtheidsprocessen in relaties met de groepsleiding een rol spelen. Een unieke bevinding van het onderzoek is de samenhang tussen de mentale representaties van

gehechtheidservaringen bij de groepsleiding en de kwaliteit van de therapeutische relatie met de jongeren, een wezenlijk onderdeel van het behandelproces.

Het vasthouden van een onderzoeksgroep die voldoende groot is voor het doen van follow-up onderzoek bleek in dit onderzoek moeilijk, gegeven de justitiële context en de beperking van het onderzoek tot één setting. Het is daardoor niet duidelijk of de samenhang tussen gehechtheidsrepresentaties en gedragssuitkomsten die we vonden op de korte termijn ook consequenties heeft op de langere termijn, wanneer effecten mogelijk zijn afgezwakt door de invloed van de behandel aanpak. Ondanks de beperkingen van het onderzoek wijzen de resultaten op de behoefte aan een instellingsbreed behandelbeleid vanuit een gehechtheidstheoretisch kader, waarin rekening gehouden wordt met de behoeften aan steun en veiligheid van de jongeren. Het is hierbij van belang dat dit beleid kan worden uitgevoerd zonder afhankelijk te zijn van de individuele gehechtheidsrepresentaties van de groepsleiding. Op die manier wordt meer tegemoet gekomen aan de gehechtheidsstrategieën van jongeren en de gehechtheidsprocessen die zich afspelen in relatie met de groepsleiding tijdens de behandeling.

Literatuurverwijzingen

- Boendermaker, L. (1999). *Justitiële behandelinstellingen voor jongeren: Populatie en werkwijze* [Juvenile treatment institutions: Population and methodology]. Leuven, Belgium / Apeldoorn, The Netherlands: Garant.
- Bowlby, J. (1984). *Attachment and loss: Vol. 1. Attachment*. (2 ed.). London: Penguin.
- Dozier, M., Highley, E., Albus, K. E., & Nutter, A. (2002). Intervening with foster infants' caregivers: Targeting three critical needs. *Infant Mental Health Journal*, 23, 541-554.
- George, C., Kaplan, N., & Main, M. (1984/1996). *Adult Attachment Interview (third edition)*. Unpublished manuscript, University of California at Berkeley.
- Kobak, R.R., & Hazan, C. (1991). Attachment in marriage: Effects of security and accuracy of working models. *Journal of Personality and Social Psychology*, 60, 861-869.
- Kobak, R., Cole, H., Fleming, W., Ferenz-Gillies, R., & Gamble, W. (1993). Attachment and emotion regulation during mother-teen problem-solving: A control theory analysis. *Child Development*, 64, 231-245.
- Main, M., Kaplan, N., & Cassidy, J. (1985). Security in infancy, childhood, and adulthood: A move to the level of representation. *Monographs of the Society for Research in Child Development*, 50(1-2), 66-104.
- Main, M. (1990). Cross-cultural studies of attachment organization: Recent studies, changing

- methodologies, and the concept of conditional strategies. *Human Development*, 33, 48-61.
- Main, M., & Goldwyn, R. (1985/1998). *Adult attachment scoring and classification system*. Unpublished manuscript, University of California at Berkeley.
- Rohner, R. P. (1990). *Handbook for the study of parental acceptance and rejection* (3rd ed.). Storrs, CT: Rohner Research Publications.
- Schleiffer, R., & Müller, S. (2003). Die Bindungsrepresentation von Jugendlichen in Heimerziehung [Attachment representations of adolescents in residential care]. *Praxis der Kinderpsychologie und Kinderpsychiatrie*, 51, 747-765.
- Schuengel, C., Venmans, J., Van IJzendoorn, M. H., & Zegers, M. A. M. (2006). *Gehechtheidsstrategieën van zeer problematische jongeren: Onderzoek, diagnostiek en methodiek* [Attachment strategies of severely problematic adolescents: Research, diagnostics and treatment approach]. Amsterdam: SWP.
- Van IJzendoorn, M. H. & Bakermans-Kranenburg, M. J. (1996). Attachment representations in mothers, fathers, adolescents, and clinical groups: A meta-analytic search for normative data. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 64, 8-21.
- Wallis, P., & Steele, H. (2001). Attachment representations in adolescence: Further evidence from psychiatric residential settings. *Attachment and Human Development*, 3, 259-268.